

עפ"ת 44889/12/17 - מוחמד בסול נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 44889-12-17 בסול מוחמד נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט ערן קוטון
מערער	מוחמד בסול
נגד	
משיבה	מדינת ישראל
פסק דין	

1. לפני ערעור על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בחדרה (להלן: "בית משפט קמא") שניתנה בגדרי תת"ע 2407-08-17.
2. לפני בית משפט קמא הונח כתב אישום בו יוחסה למערער עבירת נהיגה במהירות של 125 קמ"ש, העולה על המהירות המרבית המותרת בדרך שאינה עירונית, עם שטח הפרדה בנוי, בה המהירות המרבית המותרת היא 90 קמ"ש, לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961.
3. על פי עובדות כתב האישום, ביום 6.11.16, בשעה 05:05, נהג המערער ברכב מסוג ב מ ו, מ.ר. 5895016 (להלן: "הרכב"), בכביש מספר 2, בסמוך לקילומטר 55.9, מכיוון צפון, במהירות המפורטת לעיל.
4. רכבו של המערער תועד באמצעות מצלמה והוא קיבל לביתו את הדוח. בעקבות כך פנה המערער לבא כוחו אשר הגיש בשמו בקשה להישפט. למסמך שכתב בא כוחו צורפה בקשה סטנדרטית להישפט הכוללת את פרטי המערער וכתובתו. הדיון נקבע בבית משפט קמא ליום 5.11.17, אלא שביום הדיון לא התייצב המערער לבירור דינו. לבית משפט קמא נמסר כי המערער זומן כדן ובנסיבות אלה ראה בית משפט קמא את המערער כמי שמודה במיוחס לו והרשיע אותו בהעדו. בהמשך גזר בית משפט קמא את דינו של המערער והטיל עליו קנס בסך ₪ 750 לתשלום תוך 90 יום.
5. ביום 3.12.17 הגיש המערער לבית משפט קמא בקשה לביטול גזר הדין שניתן בהעדו. בבקשה טען המערער כי לא קיבל זימון לדיון ופסק דין שניתן במעמד צד אחד הוא פגום. נטען כי יש לתת למערער את יומו בבית המשפט "מבלי להתייחס כלל למשקל הטענות ולסיכויי הצלחה".

לבקשה צורף תצהיר, חתום בידי המערער, לפיו מעולם לא קיבל את הזימון לדיון. לו היה יודע על קיום הדיון היה מתייצב. עוד נמסר כי ב"כ המערער ביקש מן המערער להיות במעקב אחר הדואר. הודע לו כי הזמנה לדיון תשלח אליו אלא שזו מעולם לא הגיעה.

לגופו של עניין, הצהיר המערער: "[...] מעולם לא נסעתי במהירות כזאת בתאריך ובמקום בו מייחס לי כתב האישום. אני מחזיק ברישיון נהיגה הרבה שנים ואני תמיד מקפיד לנסוע במהירות המותרת ובהתאם להוראות התמרורים ולמיטב זכרוני אף פעם לא נרשם לחובתי עבירת מהירות. אני סבור כי נפלה טעות בעניין מדידת מהירות הרכב באותו יום ובכוונתי לתקוף את עניין אמינות מצלמת נשוא כתב האישום בכלל ובאותו ערב בפרט. אם אצליח לעורר את אמינות המצלמה ו/או להוכיח כי נפל פגם כלשהו בעת מדידת מהירות הרכב קיים סיכוי סביר שכתב האישום יבוטל [...]"

6. ביום 4.12.17 נתן בית משפט קמא את החלטתו בבקשה וקבע כי המערער הוזמן כדן, לא התייצב ונשפט בהעדרו. כן נקבע כי קיים אישור מסירה לפיו דבר הדואר "לא נדרש" והזימון נשלח למענו של המערער, טענה שלא נסתרה בבקשתו. עוד נקבע כי המערער לא התייחס לסיכויי הגנתו והענישה אשר הוטלה אינה חורגת ממתחם העונש ההולם. משכך נדחתה בקשת המערער.

7. דעתו של המערער לא נתקררה והוא הגיש לבית משפט קמא תגובה להחלטה ובקשה חוזרת לביטול גזר הדין. המערער טען כי לא קיבל מרשות הדואר הודעה כלשהי בדבר דואר רשום וללא הזמנה לדיון מעם מזכירות בית המשפט לא יכול היה לדעת על הדיון. אף הוברר לבא כוחו כי מזכירות בית המשפט מעולם לא שלחה למערער הזמנה לדיון אשר התקיים ביום 5.11.17. נטען כי בירור העלה שמעולם לא נפתח תיק מסוג דוח תעבורה ולא הייתה הזמנה במסגרת התיק. לכן ביקש ב"כ המערער להבין לאיזה אישור מסירה התייחס בית משפט קמא בהחלטתו. בנוסף נטען כי "ייתכן ונפלה טעות בעניין הדו"ח מאחר ומעולם לא נסע במהירות כזו באותו כביש נשוא כתב האישום. ייתכן שה[מערער] באותו עת לא נהג ברכב ומישהו אחר נהג במקומו. [המערער] ציין בתצהירו שעבירת כתב האישום אינה מתיישבת עם אופיו ו/או דפוסי חשיבתו. ייתכן שבאותו יום נהג אחר שנהג ברכבו ולזה דרוש בירור מעמיק". כן צוין בשנית כי אפשר ונפלה טעות במדידת המהירות.

8. בהחלטתו שניתנה בהמשך יום 4.12.17 הבהיר בית משפט קמא שההחלטה שניתנה קודם לכן לא זימנה תגובה כלשהי. אחר הדברים האלה, ביום 6.12.17, לבקשת ב"כ המערער, הורה בית משפט קמא למזכירות בית המשפט לטפל בבקשה בדבר איתור אישור המסירה שהוצג לעיונו עובר למתן פסק הדין שניתן בהעדרו של המערער.

9. המערער ממאן להשלים עם החלטת בית משפט קמא.

בהודעת הערעור חזר ב"כ המערער על הטענות שפורטו בבקשה לביטול גזר הדין שניתן בהעדרו וציין כי קיימת חובה לזמן נאשם לדיון באמצעות בית המשפט. אין להסתפק בזימון באמצעות המערכת המשטרית. בעת פתיחת ההליך ניתנה הוראת בית משפט קמא לזמן את בעלי הדין אך המזכירות לא מילאה אחר הוראה זו ולא

שלחה למערער הזמנה. לגישת המערער שגה בית משפט קמא כשקבע שהמערער זומן כדין ושגה בהתעלמו מטענת ההגנה לפיה בתאריך, במקום ובשעה בה בוצעה העבירה, "הנהג מעולם לא היה נוכח בזירת האירוע". משמעות הצהרה זו היא קיומה של אפשרות לפיה אדם אחר ביצע את העבירה, אך בית משפט קמא התעלם מטענה זו ומיתר הטענות. משכך, ביקש המערער לבטל את החלטת בית משפט קמא ולהורות על ביטול גזר הדין.

10. בדיון שהתקיים חזר ב"כ המערער על טענותיו השונות והוסיף כי לאחרונה אף נחתם תצהיר בידי האדם אשר לטענתו נהג ברכבו של המערער בעת ביצוע העבירה. ניתן להסב את כתב האישום על שמו של אותו אדם. מן העבר השני, התנגדה המשיבה נחרצות לקבלת הערעור בהדגישה את הוראות הדין המבססות את זימונו של המערער לדיון כראוי, ואת העדרה של עילה לביטול פסק הדין שניתן בהעדרו של המערער.

11. בחנתי את הנתונים שלפניי ושקלתי ענייניו של המערער.

לבית משפט קמא הוגש אישור מסירה לפיו ההזמנה לדיון נשלחה לכתובתו של המערער המצוינת בבקשה להישפט אותה הגיש, אולם הזימון "לא נדרש". המשיבה טענה כי עיון במעקב המשלוחים באתר האינטרנט של רשות הדואר מעלה כי דבר הדואר הגיע ליחידה הרלוונטית לשם מסירתו לנמען ביום 20.3.17, הושארה הודעה לנמען ביום 21.3.17, הושארה הודעה שניה לנמען ביום 29.3.17, וביום 3.4.17 נקבע כי דבר הדואר לא נדרש. הליך ההחזרה לשולח החל ובוצע ביום 18.4.17. המערער לא סתר נתונים לכאוריים אלו, מלבד טענה כללית לפיה לא קיבל את ההודעה על קיומו של דבר דואר רשום.

12. קובע סעיף 239 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 -

"בעבירות לפי פקודת התעבורה או התקנות לפיה, פקודת העיריות ופקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970, בעבירות שנקבעו כעבירות קנס, או לפי חיקוק אחר ששר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, קבע לכך, רשאי שר המשפטים לקבוע בתקנות סדרי אישום והמצאת מסמכים, אף בסטיה מהוראות חוק זה".

13. כן קובע סעיף 240 לאותו חוק -

"(א) בעבירות לפי פקודת התעבורה, או לפי פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970, שלא גרמו לתאונת דרכים שבה נחבל אדם חבלה של ממש, בעבירות שנקבעו כעבירות קנס או כעבירות מינהליות או בעבירות לפי חיקוק אחר ששר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת קבע, יחולו סדרי דין אלה:

(1) על נאשם לפי סעיף זה לא יחולו הוראות סעיף 123, אולם אין בכך כדי למנוע ממנו להודיע לבית המשפט בכתב מה הן טענותיו לענין העונש;

(2) נאשם שהוזמן ולא התייצב בבית המשפט בתחילת המשפט או בהמשכו, יראוהו כמודה בכל העובדות שנטענו בכתב האישום, זולת אם התייצב סניגור מטעמו;

(3) בית המשפט רשאי לדון נאשם לפי הוראות פסקה (2), שלא בפניו, אם הוא סבור שלא יהיה בשפיטתו על דרך זו משום עיוות דין לנאשם ובלבד שלא יטיל עליו עונש מאסר. [...]."

14. בהתאם תוקנה, בין היתר, תקנה 44 לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974 לפיה -

"בעבירות תעבורה שעליהן חל סעיף 239א לחוק ובעבירות קנס רואים את ההודעה על ביצוע העבירה, ההודעה לתשלום קנס או ההזמנה למשפט לענין עבירת קנס כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור המסירה, אם חלפו חמישה עשר ימים מיום שנשלחה בדואר רשום, זולת אם הוכיח הנמען שלא קיבל את ההודעה או את ההזמנה מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבלן."

[ההדגשה אינה במקור, ע.ק.]

תקנה 44 קובעת אפוא חזקת מסירה. על הטוען כי לא קיבל את דבר הדואר הרשום מוטל הנטל להוכיח את טענתו. המערער בענייננו לא עשה דבר על מנת להוכיח את טענתו. משכך יש לקבוע, כפי שקבע בית משפט קמא, כי המערער זומן לדיון כדין. לענין זה אפנה לאמור ברע"פ 2528/14 סמימי נ' מדינת ישראל (3.8.14) ובעפ"ת (מחוזי ת"א-יפו) 2473-07-14 סמימי נ' מדינת ישראל (15.7.14).

15. אשר לטענה בדבר עיוות דין שנגרם למערער עת נשפט בהעדרו, טענה זו כלל לא נטענה בבקשה הראשונה שהגיש המערער לבית משפט קמא ביום 3.12.17. בקשתו התרכזת רובה ככולה בטענה לפיה המערער לא זומן כדין לדיון ובשוליה נטען כי בכוננת המערער לתקוף את אמינות המצלמה שתיעדה את רכבו. בתצהיר שצורף לתמיכה באותה בקשה לא ציין המערער כי לא נכח במקום ביצוע העבירה במועד ביצועה, אלא טען שלא נהג במהירות האמורה. רק בהמשך, בתגובתו להחלטת בית משפט קמא, נטען לראשונה כי אפשר ונהג אחר הוא זה שביצע את העבירה. טענה זו התפתחה והשתכללה עד שבמהלך הדיון בערעור הוברר כי קיים תצהיר חתום בידי אדם אחר לפיו הוא זה שנהג ברכבו של המערער בעת ביצוע העבירה. לכך יש להוסיף כי בקשתו של המערער הוכתרה כבקשה לביטול גזר הדין ובית משפט קמא לא התבקש כלל לבטל אף את הכרעת הדין שמצאה את המערער אשם בביצוע העבירה שיוחסה לו.

16. יתרה מכך, למרות שליבת הערעור עוסקת בזכותו של המערער להיות נוכח במשפטו והערעור הוגש עקב חוסר נכונותו של בית משפט קמא לבטל את גזר הדין שניתן בהעדרו, לא טרח המערער להתייצב לדיון בערעור ואף לא לבקש את דחייתו. בדיון טען ב"כ המערער כי מרשו נמצא באילת ומעסיקו סירב לאפשר לו להתייצב לדיון. טענה זו נטענה בעלמא ללא כל גיבוי ראיתי. ב"כ המערער הסביר שהודע לו על כך יום אחד עובר לדיון.

17. בנסיבות אלה, לא רק שהמערער לא עמד בנטל ההוכחה המוטל עליו להראות שלא קיבל את הזימון לדיון, אלא שהתנהלותו מצביעה על אדישות כלפי הליכים שיפוטיים אותם יזם, הן בבית משפט קמא והן במסגרת הדיון בערכאת הערעור.

18. לכל האמור יש להוסיף כי לחובת המערער רשומות 12 הרשעות בגין עבירות תעבורה. עם זאת, במהלך הדיון בערעור הוברר כי גיליון ההרשעות התעבורתי אינו מעודכן עד תום. לאחרונה, ביום 3.1.18, נידון המערער בגין עבירה דומה שביצע ביום 12.10.16, באותו מקום בדיוק ובאמצעות אותו רכב, בגדרי תת"ע 9718-06-17 (להלן: "התיק הנוסף"). היינו, פחות מחודש ימים בטרם ביצע העבירה מושא ההליך דנן, ביצע המערער עבירה דומה. סוגיה זו מעלה יותר מספק בדבר מהימנות תצהירו של המערער שצורף לבקשה שהוגשה לבית משפט קמא לפיו נהיגה מעל המהירות המותרת אינה מאפיינת את התנהלותו ואורחותיו.

19. על יסוד כל האמור סבורני כי המערער לא הוכיח כי הייתה הצדקה להעדרו מן הדיון שהתקיים בבית משפט קמא, ואף לא הוכיח שנגרם לו עיוות דין עת נשפט בהעדרו לתשלום קנס בסך ₪ 750 ללא כל עונש נלווה. יוער כי בתיק הנוסף נקבע כי על המערער (אשר לא נכח בדיון) לשלם קנס בסך ₪ 1,500.

20. משאלו פני הדברים, אינני סבור כי הוצגה עילה מבוססת המצדיקה התערבות בהחלטתו של בית משפט קמא אשר דחתה את בקשת המערער לבטל את גזר הדין שניתן בהעדרו.

אין בידי להיעתר לערעור.

הצדדים הסכימו כי פסק הדין יינתן בהעדרם.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, כ"ג טבת תשע"ח, 10 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.